Charles Baudelaire

Auteur(s) : Rabearivelo, Jean-Joseph

Les folios

En passant la souris sur une vignette, le titre de l'image apparaît.

4 Fichier(s)

Citer cette page

Rabearivelo, Jean-Joseph, Charles Baudelaire, 1932-02-24

Claire Riffard, équipe francophone, Institut des textes et manuscrits modernes (CNRS-ENS) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Consulté le 08/12/2025 sur la plate-forme EMAN :
https://eman-archives.org/francophone/items/show/1979

Description & analyse

Éditeur(s) de la ficheResztak, Karolina
RévisionJar Luce, Xavier (10-07-2015)

Informations générales

LangueFrançais
Cote

- MS1.BAUD
- NUM ETU MAN1 Baudelaire

Nature du documentManuscrit
Collation4 (f.) ; 135 x 210
SupportFeuillet
État général du documentMoyen
Localisation du documentFonds Rabearivelo,
Institut Français,
14 avenue de l'Indépendance,
101 Antananarivo
Madagascar

Présentation

Date1932-02-24
GenrePresse (Article rédigé par l’auteur)
Mentions légalesConsultable sur internet. Copie et impression interdites.
Consultation possible de l'original à l'Institut Français d'Antananarivo.
Contact : brakotomanga@gmail.com
Éditeur de la ficheClaire Riffard, équipe francophone, Institut des textes et manuscrits modernes (CNRS-ENS) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)
Nombre de pages4 (f.) ; 135 x 210
Notice créée par Richard Walter Notice créée le 16/12/2014 Dernière modification le 16/09/2025

Fichier issu d'une page EMAN : http://eman-archives.org/francophone/items/show/1979?context=pdf

24.2.32

Charles Baudelaire

Vitsy ny tantara mampitaintaina ny mampangorakoraka tsatoa ny an'ity LEHILAHY ity. Vitsy koa ny mampahery fo toy ny ity, ary mety ny fandinihana ny fiainan'ilay tsimanadibadihany tamin'ny tsintsina - sa tsy fantatr'izy ireo mbola velona fa ny 31 septembre 1867 nampidinana azy tao anatin'ny tany ary mbola misy ny hafanany izy, izao, fa fonon'ny tsandrokeza ao ny Teraka tamin'ny 9 avril 1821 tao Paris izy. Mbola kely izy, dia tsambotsambo ray sahady ary nahalala ny fitsivana hafahafan'ny raikely vetivety ny soana.

Noaikanana ny hanoratra izy, nefa tsy net. Nalefa tany amin'ny tsambo izy, raha mbola tanora, ary nisoana fa izany no hahafahany amin'ny fitsangana. Vao mainka kanefa izany nampiredareda ny fitsangana hilaza an-tsoratra ny zavatsoa hitany, ary izay jandroan'ny janaliny azy.

Ilo tsara koa izay, nony efa tsy afaka nitody hatrany India ny sambo nitondra azy, dia nitsantsona tao Moroy. Tapitra tao ny dian'i Baudelaire, fa dia naverina tany Paris izy, fe manina — ary tsy misy mampanelovotsoa hoatra ny hanina!

Nandalo ny tsaritsika, nosentsika izy nony mbola. (Eto dia inoan'olona malaky maro, ary koa an'ireny H. Camo mpampianatra sy fakaizanay, fa misy zavatsoa maro nanaitra azy. Fe tamin'ny hasoan'i Madagasikara, azo itompoana, hoy izy, fe misy fofona ary

2

fion'ity nosy ity mitafina any anaty tsonokiran'any any.)

Misy taratasiny iray voatalirysy vaovaotra tao Paris tamin'ny 20 octobre 1841, milaza ny fanirian'y hiverina aty amin'ny ranomasina Indiana, ka nantsika hatrany ny sambo Aleide.

Tsikasana fotsiny izy: nefa efa ampy hanaporofo ny alahelony ny nosy sy tena aty ny fitiavany azy!

Hatramin'izay, dia nisy otrikaretin'ny ranoratra ihany. Tsy mba ny «be tsy ampoka» no nokendreny, fa ny «kely lavolavo». Hita izany, fa tao anaty boky iray monja ny tsonokiran'ny nosy natany!

Nitety an'i Europa avaratra izy taty aoriana. Tafachana tamin'i Victor Hugo tao Belzika izy tamin'ny 1866. Avy any no niverenany tao Paris, ary efa zara raha afa nahavita teo ampofoan'ny fakaizany ny fofon'ainy fanay.

Miany ianona ny tsinjaniky ny ora sy fararany tsy misy tsy an-tsoratra. Misy fahatsiarana fiainana sy fanaintainana maro — tsy an'ny nofo ihany, fa an'ny fanahy koa! — tsy nahatsara malahorotoro fo tokony hampinginina ao.

Misy tsimitomboka maro koa voaso ratra nomba izany. Ny hany hafatray ho an'izay tsy mahalala afa-tsy izy, dia ny fanakiana ny boky nataon'ny vavolombelona toa dry Nabar mbamin'dry Asselineau. Vakio koa izao nataon-dry MM. André Gide, Ernest Raynaud, etc. Hohita amin'izany ny fahamarinan'izay vavaka nataon'i Baudelaire, ary ho tohina amin'ny fahatongavany ny fanahy.

Tsi izao ihany vavaka io raha tsingantsinganina:

baoana liaiao, Aña, naiome ny fijaliana
Ho tsy Banefody mahagagan' ny -kalotoanay ...
Fantatro fa manoikiana tokana ho an' ny Poety liana
Eo amin' ny labaiana sambatry ny Tejiova mesia ...
Fantatro fa ny fangiriferiana no fiandiiana tokana
Tsy tho fatin' ny tany ay ny helo Kaikerina ...

Andeha amin'izay hanoratra mailka ny foeiana miay an'i
Baudelaire ehmin' ny Poezian' izao fotoana izao ika.
Ngeza eo anatin' ny ngeza izy, mandundina eo
ampovoan' ny mandundina.

Esa Hatramin' ny fahavelony ao esa niadian-
kevitra ny halehibeny. Mbola mitoky izany ha-
tramin' izao:

— Latoaka noho ny izy! hoy ny sasany.
— Mihoatra noho ny izy, hoy ny hafa.

Raha ny hevitray koa no tiaiao hofantatra,
dia izao: raha sendra voatery lititaka-monina
izahay, ary tsy avela hitondra ala-tsy boky iray
monja hampiononа anay ary, dia i Baudelaire no
hoentinay!

Inona doatra ka ne no antony? Tsy noho izy
akaiky anay fotoiny, izany koa! tsy noho izy ihe-
Fovitrony fiaka fileiisi-po aminay, fa noho izy azo
lazaina ho tokana eto amboiin', ny tany ihin' ny
fombia fanontaniny ny nofinofiny sy fahitany ny
zavatra misy ary fanovany endrika azy ao anat-
tsiany.

Inty misy iray tsy eritray: teny andavanandro no
saika fampiasany; teny vantana aza indraindray,
nefa mahoiivoly tsiaiao eo am-pahabeiana azy.
Ninoan' i Baudelaire fa tsy ny teny tsiairay
no poezia, fa ny fitambaiany koa mianavaka
tsy nifidy teny tsy ny zazavaray vao fitiavana
izy, na tsy lazain' antitra Te- fanangola boboka,

Ramono Cabrera

na tsy ny tany zara Te- henaraka ny mandalo ...
na tsy any tanta- Hita ao amin' ny tononkiray
ny 99 amin' ny teny 100 — hatramin', ny oliia
ka hatramin' ny fatin- liby, etc ...

— Inona angaha, hoy liiaiao, no fahafinaretana
mety ho azo amin', izahay? Inona no maha-poezia
ny tononkira alitana teny manyahatsiaro zavatra
mavokoiko tsy izany? Tsaiuvo Keky izao, ka fady:
fanontaniana koa no ntsika tsaiuvo-laiao-
— Tsotaka, hono, no niandoiian' izao olombelona
mirjarija, iiina sy lie feneiana izao! Inona
no nahatonga azy? Ny fahazan' ny mpanao izy!
Laingalainga kanjo! Ny fitiavana, be tsy mitony
ny fisbana, maro tsy fahala: raha
fitadiavana teny mihaja no lazainao
no hany tononkira, fa tsy fizahana sy
fikaroiiana ny tena poezia fotoiny koa, tsy
sy araho ny fombiaiao!

Raha tsy izany koa, vakio ireto tononkira
telo ireto. (1)

J.-J.R.

24/2/32.

(1) Ny voalohany dia nivoaka tamin' ny
taona 1855. Mihoiatsa ao ny fo-
Baudelaire sy ny fiankeiensy ichetra.

Ny fahaioa koa dia noo ratany ho an-
dalo tamin' ny Mariette, mpitaiza tra-
no antony nanoratany azy, hoy izy tamin' ny taretany
iray voasoiany tamin' ny 18 janvier 1858.

Esa mat ela i Mariette tamin' izay, ary voa
tao amin' ny tanim-pesana iray mangina

Ny fanay, dia natao tamin' ny fanampiana' ny
taona 1843. Fiazavany iray saika
ho zanaka
no nanoratany azy

24/2/32

1.

~~(XLIV)~~

I

[Inona no holazainao anio hariva, ry sanahy mahantra ~~ny hadio~~ Kaddy ny hadio,
Inona no holazainao, ry soko, ry so nalazo taloha,
Amin'ilay tena tsara tarehy, amin'ilay tena tsara so, amin'ilay tena malala,
Izay ~~namptaky anao~~ ~~namerina~~ indray, namelom-bolo anao ~~ny anao~~ tamin'ny fijering mahatalanjona?

— ~~Hiredona~~ ~~Hankat~~ ny h

Hiredona ny sankalazana azy no hany reharehantseka,
Na tsy misy ~~mahatantoraka~~ mahatantoraka ny hamamin'ny hering;
Ny nosom-panahiny dia manana ny hanitry ny anjely
Ary ny sanjelatry ny masony dia mampitaky hazavana antseka.

Na ao anatin'ny alina na ao anatin'ny sanginanana
Na eny an-dalambe na eny am-pivoriana,
Dia mirebika eny an-danitra toy ny harendrina ny ambiroany.

Miteny matetika izy ary milaza hoe: "Tsara tarehy aho, anzy mandaky
~~Ha~~ Anao, noho ny fitiavana ahy, ~~nba~~ tsy ho tia afa-tsy ny Lazare,
Izaho no Anjely mpiambina, ~~Izao~~ ny Tsindrimandry, Izaho no ny Renympiard."

(XLIV Spleen et Idéal)

— 24/2/32

3 III zaza

Ny mason' i Berthe

~~Azonareo atao ny~~ Mahazo manasoka ny maso Analaza indrindra hianareo,
Ry maso mahasatisatin' ny zanako, izay manatavana sy mampatsika
Zavatra saran' izay ~~tsara~~ sy mancy toy ny Alina!
Ry maso mahasatisaty ô, asasazo amiko ny Alzina mahasinaritraneo

Ry maso barin' ny zanako, ry ankamantatra ihoshosana!
Hianareo dia ~~Ny~~ Mitovy indrindra amin' irony lavabato mahagaga
Izay misy atontan' aloka mampatory
Anjelanjelaran — tahiry tsy santatra!

~~Hana~~ maso ngalingaly, lalina sy ~~bary~~ malalaka ny zanako
Dia toa anao, ry Alina, ary voazava toa anao!
Ny fivaivainy dia ireto eritreri — Pitiavana ~~miaro~~ Finoana
Izay manjepigepy ao anatiny — finaritra sy madio

(XIV - Poëmes ajoutés)

Fichier issu d'une page EMAN : http://eman-archives.org/francophone/items/show/1979?context=pdf